

Tanja Novak

AKO POSTOJE AVETI IZ STARINSKOG KREDENCA, NAS SE NE MORAJU TICATI

Renato Baretić, Davor Šunk i Bruno Margetić: *Muka malog vuka*

Redateljica: Morana Dolenc

Mala scena, Zagreb

Premijera: 2. ožujka 2017.

Prvi pogled na predstavu *Muka malog vuka* uvlači nas u pripovjedački svijet naših roditelja (ili baki i djedova) u kojem dominira *kredenc* kao mjesto začudnih predmeta te *priča* kao dominantna forma obiteljske zabave. Svijet je to šezdesetih godina dvadesetog stoljeća. U tom svijetu majka na prvi dojam djeluje kao svaka druga majka, dok pjevušeći na pozornicu iznosi oprano rublje, a na glavi joj obruč za kosu s ušima. Taj mali dodatak kostimu prva je indikacija da je riječ o majci vučići. Predstava, dakle, započinje u jedno jutro u naizgled običnoj tročlanoj obitelji, koju čine majka, djed i dječak, i svakodnevni ritual okupljanja oko stola na obiteljski doručak. Njihov izgled daje nam naslutiti da predstavljaju životinje, kao što je već spomenuto kod majke – ali tek uz pomoć detalja na kostimu: rep i uši prikacheni su na „ljudske“ kostime. Time fina igra sa životinjskim karakteristikama likova od samoga početka predstave upućuje na antropomorfizaciju, figuru koja će biti temelj čitavoga upri-zorenja i s kojom će se predstava na različite načine poigravati od početka do kraja.

Kada nakon uvodne međuigre triju članova malog obiteljskog trokuta djed Vučina svoju glavu stavi u okvir televizijskog ekrana i započne pričati priču da zabavi obitelj kod

doručka, otvara se okvir za „priču u priči“ ili, bolje rečeno, za „kazalište u kazalištu“ i uvodi nas u jedan novi svijet. Djedova obitelj tu priču spremno dočeka kao mjesto na kojem će se i sama pronaći, ne samo kao slušači, već i kao aktivni stvaratelji njena sadržaja. I tako, unutar obične obiteljske svakodnevice, pred našim očima nastaje „predstava“ *Muka malog vuka*, u kojoj, po uzoru na tradicionalne bajke, vidimo glavnog junaka, dječaka Vučka, kako biva poslan iz kuće da obavi određeni zadatak, u ovome slučaju, da odnese djedu na drugi kraj šume kolač od meda. I već nam se u primisli prikrada analogija s Crvenkapicom, da bi nas, nedugo zatim, tijekom priče iznenadio likovima iz drugih tradicionalnih bajki koji su nam jednako poznati. Naime, Vučko putem susreće tri vepra (analogija s *Tri prašćica*), odraslu Crvenkapicu (još jednom se, ovoga puta izravno, priziva *Crvenkapica*), sedam kozoroga (*Vuk i sedam kozlića*) i jednu ovcu (*Aska i vuk*). Svaki od ovih likova kivan je na Vučka i želi odmazdu, predbacujući mu teret obiteljskog naslijeđa, budući da ih je njegov ozloglašeni otac zamalo stajao glave. Vučko se tako probija kroz šumu nesporazuma, predbacivanja i prijatnijih, nastojeći ih sve redom uvjeriti u svoju nevinost i iskrenost želje da odnose s drugima temelji na prijateljstvu i povjerenju.

Foto: Morana Belančić

Na mizanscenskom pak planu, to putovanje (koje se zapravo i dalje odvija u domu vučje obitelji, u kojem osim kredenca, vidimo i stol i nekoliko stolaca, fotelju, televizor i razne svjetiljke) oko likova i njihovih sukoba gradi bogatu pejzažnu arhitekturu. To se zbiva zahvaljujući još jednoj karakteristici ove predstave, možda čak i najznačajnijoj, za koju se Morana Dolenc, redateljica predstave, opredijelila, a to je primjena „nadenih“ objekata za kreaciju priče i likova. Tako svjedočimo kako svakodnevni predmeti naoko nasumce postaju pokretači igre i sredstva za nadopunu imaginaciji u igrama njenih likova. Zamišljaji „pripovjedača“ iz malene obitelji i rekviziti iz njihova neposredna okruženja kao što su džezve, šalice i tanjurići, lampe i stolci, stvaraju pred očima gledatelja začudne antropomorfne transformacije neživih predmeta. Nimalo ne čudi da je režijski rukopis predstave naslonjen na lutkarski teatar objekta, budući da se Dolenc u svojim kazališnim produkcijama posljednjih godina profilirala kao poznavateljica lutkarskog medija, koji s puno mašte uklapa u predstave različitih stilova i formata. (Završila je Ecole Nationale Supérieure des Arts de la Marionnette u Charleville u Mezieresu u Francuskoj i diplomirala teatrologiju na

Zamišljaji „pripovjedača“ iz malene obitelji i rekviziti iz njihova neposredna okruženja kao što su džezve, šalice i tanjurići, lampe i stolci, stvaraju pred očima gledatelja začudne antropomorfne transformacije neživih predmeta.

sveučilištu Sorbonne.) Međutim, iznenađuje upravo domišljatost nadenog dramaturškog okvira, unutar kojeg se kazalište objekata čini ne samo dovtljivim, već i logičnim režijskim postupkom.

Ovoj višeslojnoj predstavi preteča je istoimena slikovnica poznatog književnika Renata Baretića (koju je ilustrirao Davor Šunk), kojeg pak prvi puta upoznajemo kao autora za djecu. Pisana narativno, u stihu i s rimom, slikovnica u kojoj je radnja smještena u šumu, lug, pomalo po stilu asocira na *Ježevu kućicu*. No, ta se asocijacija gubi u upri-zorenju. Predstava je u sadržajnom smislu bogatija od slikovnice, pridodan je ne samo spomenuti okvir (u kojem tročlana obitelj na sebe preuzima ulogu pripovjedača),

već je i tekst nadopunjen za potrebe pojedinih scena, a dodani su i tekstovi songova. Takvo dramaturško proširenje u potpunosti jezično i stilski odgovara originalu (slikovnici), što ne čudi, budući da uz Brunu Margetića kao dramaturga, dramaturgiju potpisuje i sam Baretić. Usto treba spomenuti i glazbu Vlatka Panića, koja, u svojstvu ritmičkih jazz etida nadopunjuje ritam jezične i scenske igre. Ono što zapravo čini bogatstvo sadržaja „predstave u predstavi“ su psihološki izbrušeni i vrlo plastični karakteri vučjeg obiteljskog trojca, zatim suodnos likova unutar tog obiteljskog kruga, način na koji međusobno jedni drugima signaliziraju gdje se nalaze u pripovjednom slijedu priče koju pripovijedaju, te način na koji oblikuju likove koje tijekom pričanja priče sami preuzimaju. Tako kompleksno mišljena i strukturirana, ova predstava, koja je u glumačkom smislu zasigurno zahtjevnija nego li ona u kojoj jedan lik predstavlja i zastupa jedino i isključivo sebe sama, na izvedbenoj razini ostavlja dojam da je donesena s lako-

Predstava nudi slojeve i za neka ozbiljnija iščitavanja, kao što je raskidanje s teretom obiteljskog i eventualno ideološkog nasljeđa, koje je moguće s odlučnošću nove generacije.

ćom, zahvaljujući pojedinačnim glumačkim interpretacijama i maestralnoj međuigri. (Ali, ne samo glumačkoj, već prvenstveno i dramaturškoj, te na koncu režijskoj.) Posebno valja istaknuti glumačku interpretaciju Lucije Barišić za lik pokroviteljske majke vučice, iz kojeg potom tumači i karakterno upečatljivije likove vepara, Crvenkapicu, kozoroga i ovcu, za što su joj dodijeljene nagrade za glumačko ostvarenje na festivalu ASSITEJ (2017.) te festivalu hrvatske drame za djecu Mali Marulić (2018.).

Nju u stopu prati Šiško Horvat Majcan, s vrlo dojmljivom mimikom lica, emotivnim karakternim kontrastima te proizvodjom u ulozu djeda Vučine, koji pak postaje i pripovjedač, vepar i kozorog, te naravno Goran Guksić kao Vučko, s dječaćkom zaigranošću i mekoćom. Djetinje nevin i pomalo plašljiv, Vučko na kraju priče iskazuje snagu time što pred čitavom šumom obznanjuje da odbija snositi teret očevog nasljeđa: *Djetinjstvo moje tužna je priča / Živim sam s majkom od prvoga dana / Mog tate nema i čiča miča / Ja rastem znajući da imam sto mana / Al nisam ja kriv za nevolje vaše / Te priče o ocu i mene plaše! / I sad mi vi stavljate na ranu soli / A je li koža briga što mene sve boli?! / Od svega sam htio pobjeći, često / Potražiti za se neko bolje mjesto / Gdje nitko me neće kinjit nit' gazit / Al' još sam malen, majka me pazi... / Jednu stvar samo želim da znate: / Od mene straha ni za kog nema, / Ja samo ime imam od svoga tate / Na kojeg mržnja u vama odavna drijema...*

Svaki od ovih likova kivan je na Vučka i želi odmazdu, predbacujući mu teret obiteljskog nasljeđa, budući da ih je njegov ozloglašeni otac zamalo stajao glave.

I tako, razigrana, duhovita i vizualno vrlo dojmljiva predstava, koja je namijenjena djeci od pet godina naviše, nudi slojeve i za neka ozbiljnija iščitavanja, kao što je raskidanje s teretom obiteljskog i eventualno ideološkog nasljeđa, koje je moguće s odlučnošću nove generacije, te metaforički poentira da - ako u starome kredencu ima aveti, nas se one više ne moraju ticati. Zbog svega navedenog, *Muka malog vuka* svakako spada u one predstave koje bismo mogli okarakterizirati kao obiteljske (u njoj će uživati i djeca i odrasli) i koje bismo, s vremena na vrijeme, opet rado pogledali. Zbog toga joj želim dugovječnost.